

תמצית דברות קודש של כ"ק אדמו"ר צוק"ל זי"ע

שב"ק פרשת אח"ק תשפ"ג ~ אחרי תשפ"ד

נכתב כפי הבנת הכותבים

[בלתי מוגה - מיוחד לחזרה]

תשפ"ג

ליל שב"ק

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו (ויקרא ט"ז, א)"

בפשטות נראה שפרשה זו נאמרה בר"ח ניסן [אותו יום שמתו נדב ואבנהו], וי"א שנאמרה למחרת, אבל עכ"פ לכו"ע לא נאמרה פרשה זו בתשרי סמוך ליום כיפור אלא בניסן, ובפשטות צריך הדבר ביאור שהרי כל זה אינו נוגע אלא ביום כיפור, וא"כ אמאי נצטווה עליה עכשיו. [יש מפרשים (כמו הגר"א ועוד) שנקטו שאהרן הכהן (ולא כהנים גדולים אחרים) היה יכול ליכנס בכל יום שירצה ע"י סדר הזה, אבל רש"י לא נקט כן].

והנה מתוך דברי רבינו בחיי (ויקרא ט"ז, ב) נראה דבר נפלא מאד, דהנה בפרשתנו כתוב "כי בענן אראה על הכפורת", וכי הענן היה על הכפורת בלבד, והלא כל ישראל היו רואים הכבוד בענן, וכמ"ש (שמות טז י) 'והנה כבוד ה' נראה בענן אל כל ישראל' ועוד פסוקים, רק ביאור הענין הוא שכבוד ה' היה משתמט מן הענן שעל כל ישראל והלך אחרי הכה"ג לפני ולפנים. והיינו שהקב"ה לווה את הכה"ג בהיכנס לפני ולפנים, וכמו שכתוב בירושלמי (יומא פ"ה ה"ב) שאמר שמעון הצדיק שבכל שנה ושנה מארבעים שנה ששימש היה זקן אחד לבוש לבנים ועטוף לבנים נכנס עמו ויוצא עמו, חוץ מהשנה האחרונה וזה היה לו סימן שימות באותו שנה.

והנה ידוע מה דאיתא שכל יום משם"ה ימות החמה הם כנגד לא תעשה אחרת, ויום כיפור היא כנגד 'לא יהיה לך אלהים אחרים', וכתוב בזהר (ויקרא נט.) שכשנכנס הכה"ג לפני ולפנים ביו"כ היו הכרובים מזמרים "כי כל אלהי העמים אלילים"¹, ולכאורה למה ביום הקדוש הזה צריכים לדבר ולעשות עסק מאלהים אחרים,

¹ וזה לשונו הקדוש: 'אמר רבי אבא, מה בעא הכא כי בענן אראה על הכפרת, וכתוב בזאת יבא אהרן, והא כהנא לא חמי לשכינתא בשעתא בד הוה עאל, אלא עננא הוה נחית, וכד הוה נחית מטא על האי כפרת, ומתערין גדיפיהו דכרובין, ואקשי להו, ואמרו שירתא. ומה שירתא אמרי, (תהלים צד ד) 'כי גדול ה' ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהי"ם', האי כד סלקין גדיפיהו, בשעתא דפרסין להו אמרי (שם ה) 'כי כל אלהי העמים אלילים וה' שמים עשה'.

רק הביאור הפשוט הוא ש'לא יהיה לך אלהים אחרים' אין פירושו שלא תעבוד עבודה זרה, אלא שלא יהיה מושג של עבודה זרה וטומאה כלל, דהיינו שלא יהיה שום כח לצד הטומאה והסמ"א כמו שמבואר בגמ' (יומא, כ.) 'שמן ביזמא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני' שביום הקדוש הזה מתבטל כל כוחו של הסמ"א וא"א לו לקטרג על בני ישראל.

והנה בזה"ק בפרשתנו (כב:) מבואר שסוד שני השעירים של יום כיפור הוא בסוד השני מרגלים שישלח יהושע כשבא לכבוש את הארץ, והענין צ"ב. וי"ל שמצינו אצל יהושע בן נון שהיה רב כוחו לבטל כוחו של היצר, עד שארז"ל (ערכין לב:) שהיה טענה עליו למה לא בטל את יצרא דע"ז², וכן מצינו לגבי יצרא דעירות כמבואר להלן, והוא מכח שיהושע שהיה מזרע יוסף וגם היה גלגול של יוסף הצדיק עצמו (ספר גלגול נשמות להר"מ מפאנו זי"ע אות מ', בשם מהר"ח) ובחינתו היה קדושת יוסף, ובעת שבא יהושע לכבוש את הארץ כששלח השני מרגלים כלב בן יפונה ופינחס בן אלעזר, כתוב (יהושע ב א) 'וישלח וגו' שנים אנשים מרגלים חרש', והענין של 'חרש' הוא שנתן בהם כח להשקיט כחה של היצר הרע דזנות שהיה שורה שם בעת ההוא, כמו דכתיב שם שבאו אצל אשה זונה ושמה רחב, שהיא היתה קליפה גדולה ונוראה כל כך עד שאמרו עליה בגמ' (תענית ה:) שבהזכרת שמה לבד היו באים לידי טומאה³, ואעפ"כ כתיב שם שהיא אמרה להם (שם יא) לגבי יושבי הארץ "ולא קמה עוד רוח באיש" ופירשו חז"ל (ע"י רש"י שם) אפי' לשכב עם אשה, שלא היה להם שום תאוה, [וכן אמרנו אצל הד"י מוסות 'לבטל רוח שטות' וכדו'] וזה היה גודל כוח קדושתו ושמירתו במידת היסוד של יהושע בן נון, שעל ידה היה בכוחו לבטל היצר הרע לגמרי, ולשליחות כזה שלח דייקא כלב בן יפונה שעליו כתיב (במדבר יד כד) 'עקב היתה רוח אחרת בו', ופינחס בן אלעזר שהוא

² וז"ל הגמ': 'ואידך דבעי רחמי על יצר דעבודה זרה ובטליה ואגין זכותא עלייהו בי סוכה והיינו דקא קפיד קרא עילוייה דיהושע דבבל דזכותא כתיב יהושע והכא כתיב (נחמיה ח) ישוע בשלמא משה לא בעא רחמי דלא הוה זכותא דארץ ישראל אלא יהושע דהוה ליה זכותא דארץ ישראל אמאי לא ליבעי רחמי'.

³ וז"ל הגמ': 'כל האומר רחב רחב מיד נקרי'.

היה מי שקינא קנאת ה' בזמרי שהלך אחר תאות רוחו, וכ"כ היה גדול כחו עד שלבסוף גיירה יהושע ונשא אותה (מגילה יד:).

וכשהנכנס הכה"ג ביו"כ לפני ולפנים ע"פ מצות השי"ת היה הקב"ה הולך עמו כנ"ל, ואז היה גם כן הכל בבחינת חרש, וזהו 'לא יהיה לך אלהים אחרים', שלא היה מציאות של אלהים אחרים כלל, וכנ"ל שביום הקדוש הזה אין להשטן שום שליטה. וידוע שמשום זה שלחו שעיר לעזאזל בכדי ליתן להשטן את חלקו שלא יתערב בעבודתו ביום הקדוש הזה.

וזה ביאור מה שכתב בזהר הנ"ל לגבי סוד השני שעירים והשני מרגלים, שכמו ששם ביטל יהושע כחה של היצר, כן ביהכ"פ אנו ממשיכים כח זה לבטל כוחו של הסט"א ומשום זה היה השני השעירים צריכים להיות שוים בקומה וכו' (יומא סב.) שזה מורה שהס"מ עומד שווה בשווה עם צד הקדושה ואין לו כח נגדה וא"א לו לקטרג כלל ביום זה.

וכתוב עוד במדרש (ויקרא רבה פכ"א י"א) ששני השעירים באו ג"כ בזכות יעקב אבינו שהביא "שני גדיי עיזים" (בראשית כז ח), דהיינו לבטל כוחו של עשיו "איש שעיר" (בראשית כז יא), וגם בזה הענין הוא כנ"ל שקדושתו של יעקב היא קדושה שאין כדוגמתו, שעמד בקדושתו פ"ד שנים, והעיד על עצמו "כוחי וראשיתי אוני" (בראשית מט ג, ע"ר רש"י שם), וזהו גודל כח הקדושה שאנו ממשיכים ביום הקדוש הזה.

וכנ"ל עיקר כחו של עבודת הכה"ג היה ע"י שהקב"ה מלווה אותו ועושה העבודה עמו, כמו שידוע שיש עבודת הכהן כאן למטה, וכנגדו עומד מיכאל ומשמש למעלה (מנחות קי.), ועל כולם עומד הקב"ה ומשמש עמהם.

אבל היה צריך לזה כחם של בני ישראל, שכל בני"ה הוצרכו להשתתף עם הכה"ג ליכנס לפני ולפנים עמו, כמו שהאריך המאור עינים (בד"ה אחרי מות ובד"ה לולי תורתך) בענין מיין נוקבין ע"ש, דהיינו שכל ישראל בידח הוצרכו להתאחד עמו, וכן ידוע (בשם הרה"ק מרוזין ז"ע) שהענין היה נעשה מההבדל פיהם של כל ישראל יחדיו, וזהו ביאור דברי הרבינו בחיי שהענין היה נכנס עמו, היינו ההבדל פיהם של כל ישראל שזה היה מעורר המ"ן למעלה שיתלווה הקב"ה עם הכה"ג כשנכנס לפני ולפנים.

ועכשיו נבוא לבאר עם מה שהתחלנו, אמאי ציווה הקב"ה עכשיו על עבודת יוהכ"פ שהוא לכאורה שלא בזמנה. ואפ"ל שהוא כדאי לבאר עומק מחשבתם הנעלה של נדב ואבואה, והסיבה שלמעשה מתו. והוא בהקדם מה שמצינו אצל חנוכת בית ראשון בימי שלמה, שהתחיל ביום ח' תשרי למשך י"ד ימים עד אחר חג הסוכות, ומשום חנוכת הבית אכלו ישראל באותה שנה ביוהכ"פ

עפ"י הוראת שעה, והקשו המפרשים אמאי לא חנכו המקדש בזמן אחר, וחנוכו אותה דוקא בזמן זה שהיו צריכים לבטל משום זה את תענית יום כיפור, ותיצרו שבחנות המקדש הוצרכו לחנך את כל חלקי המקדש ע"ד 'עבודתן מחנכתן ומקדשתן' דהיינו שנתחנכו ונתקדשו רק ע"י שעבדו עמהם את עבודתם⁴, ובכל שאר ימות השנה לא היה שייך לחנך את הקודש הקדשים, לזה הוצרכו שיחול אחד מימי החנוכה ביום הכיפורים דייקא, בכדי שיחנוכו הקוה"ק ע"י עבודת יום הכיפורים.

ואפ"ל שזה היתה החשבון של נדב ואבואה ביום חנוכת המשכן, שהרי צריכים לחנך את הקוה"ק ג"כ ביום חנוכת המשכן, לכן הלכו והקריבו קטורת בקוה"ק. ובאמת החשבון אינו מופרך כלל, אלא היות שלא היה לזה ציווי מאת ה' לא היה השי"ת הולך עמהם ללוותם וממילא מתו [ע"ד שמצינו אצל שמעון הצדיק כנ"ל]. ולזה בא הציווי מיד אחר מיתת נדב ואבואה, שנכנסו לפני ולפנים בלי שיצוה וילוו אותם ה', שאהרן הכהן הוא אכן יוכל ליכנס ביום הכיפורים מפני שזה גודל עומק סגולת יום הקדוש הזה, שאז ילווה אותו השי"ת ויעשה 'עמו' העבודה.

וכשקוראים פרשה זו נתעורר הטהרה הזה, "לפני ה' תטהרו". יעזור השי"ת שיהיה לנו השכל ליטהר ולהתקדש בימים אלו, ושנוכל לעבוד את ה' עם קצת מנוחה, עד שיוירד עלינו רוח טהרה ממרום בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

צווייטע תורה

הנה הפסוק "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם", היא פסוק נורא מאד, ואנשים עומדים ותמהים בביאור פסוק זה, וכי בשביל שהוא יתברך קדוש צריך אני להיות קדוש? הלא המרחק בינינו הוא גדול מאד, וכל כמה שאוכל להתקדש יותר ויותר עדיין הגדרת 'טמא' היא הגדרה מועטת כלפי קדושתו יתברך, ואינו דמיון כלל וכלל. אבל האמת היא הן! הקב"ה מבקש מאתנו שנהיה קדושים כל מה שביכלתנו, בשביל ששמו הקדוש נקרא עלינו.

וזהו ג"כ המשך הפסוקים שאח"כ, דכתיב "איש אמו ואביו תיראו", שלא יאמר האדם הרי אמי ואבי הם מי שהכניסו בי התאוה לחטוא, (וכמ"ש (תהלים נא ז) "הן בעוון חוללתי ובחטא יתמתני אמי", ע"י ברש"י שם), שג' שותפים יש באדם, הקב"ה ואביו ואמו, ומצד הקב"ה אין שום תאוות, וממילא אין לו לאדם לתרץ נפילותיו ורדיפתו אחר תאוות לבו על אביו ואמו, רק אדרבה צריך לירא אותם ולכבדם [ואף הוצרך למעט שלא לחלל שבת על פיהם, שהיה הו"א שירא מהם כ"כ], כי היות והקב"ה הוא שותף בבריאתו, ויש לו חלק אלוקי ממעל יש לו הכוחות להתגבר על תאוותיו ולהיות קדוש

⁴ כמבואר בגמ' יומא (יב:) 'כל הכלים שעשה משה משיחתן מקדשתן מכאן ואילך עבודתן מחנכתן'.

באמת.

ואח"כ כתיב פרשת פיגול, דהיינו שקרבן צריך להיות נקרב לשמה, כדאמרינן בגמרא (זבחים ב:) לשם ששה דברים הזבח נזבח וכו', ואמרינן שם, שהתנו בי"ד שלא לומר לשמה דילמא אתי למימר שלא לשמה. ודבר פלא הוא מאד, שהרי אתמול אמרנו 'לשם מצות מצוה', ולפני כל מצוה ומצוה אומרים 'לשם יחוד' וכו', ולמה לנו לגזור שלא יאמר ששוחט את הקרבן לשמה, איך יעלה על הדעת שיאמר 'שלא לשמה'.

אלא שידוע מה שכתב הישמח משה (פרשת צו ד"ה ואם האכל יאכל) על פיגול, שכשמשבת בעל הקרבן אינו הגון אז יכנס לדעת הכהן מחשבת פיגול.

וזהו דאמרינן בגמרא שם דאצל קדשים 'סתמא לשמן', ועומק ביאורו הוא שכשהאדם מקריב קרבן צריך להיות בולט מתוך מחשבותיו דיבוריו ומעשיו שעושה עכשיו לשמה, וזה היתה כל תכלית הבאת קרבנות שיבא האדם להתקדש ולהטהר מנועם זיו השכינה המאיר בהבית המקדש, ומי שעדיין צריך לומר בפירוש 'לשמה', זה בעצמו היא בבחינת 'שלא לשמה', שמזה עצמו ניכר שהוא אינו בתוך הענינים כלל.

וידוע המחלוקת בין הנודע ביהודה (מהדור"ק י"ד צג) והבאר מים חיים (סוף ספר שער התפילה) בענין אמירת 'לשם יחוד', שהנודע ביהודה כתב שאין לאומרו, ובודאי לא עלה בדעתו שלא צריך המצוה להיות עבור יחוד קוב"ה ושכנתו, אלא שצריך להיות 'סתמא לשמה', ומי שעדיין צריך לומר אינו בתוך הענינים, כשהיה מי שהוא רואה את סדר יומו והילוכו בקודש של מרן ה'נודע ביהודה' איך ישן הנודע ביהודה ואיך אכל, יהיה בולט שהיה הכל שעשה 'סתמא לשמה'. ובמקומינו נהגו לומר 'לשם יחוד' שאין אנחנו במדרגה זו, וכולה האי ואולי שע"י האמירה נכווין בכונה הראוי'.

וזהו המשך הפסוקים בפרשה זו, עד כמה דרוש מהאדם להתקדש ולהטהר, ויש להאדם הכוחות להתגבר, הוא רק צריך להאמין בכוחותיו.

בשבוע הבעל"ט (י אייר) יהיה היארצייט של הרה"ק מקאמארנא זי"ע.

ידוע שהיה איזה פירוד בינו לבין הרה"ק מצאנא זי"ע, ואין לנו השגה כלל בשום שיג ושיח של הני רב רבי.

אחר מותו כשבא בנו בעל דמשק אליעזר זצ"ל שבתכ ספר על זוהר הק' להרה"ק מצאנא, אמר הרה"ק מצאנא 'אה, די זון פון מיין לעבנס פריינט'. ומי יבוא בסודם.

הוא ז"ל כתב חיבורים נפלאים, החומש היכל הברכה שכתב היא חיבור נורא, הוא היה מהיחודי סגולה שידעו כל אות ואות של

כתבי אר"י על בוריים, וכשהדפיס את החומש בא המדפיס אצל הרה"ק מצאנא, ושאל אותו הרה"ק מצאנא מה עסקך, אמר שהוא מדפיס ספרים, שאל לו ומה אתה מדפיס בימים אלו, ענה 'הקאמארנא חומש', אמר לו הרה"ק מצאנא 'די קאמארנא חומש זאלסטו נישט דרוקן', וכשיצא שאל הרה"ק מגארליץ את המדפיס מה החליט לעשות, ענה 'אם הרבי אינו רוצה שאדפיסו לא אדפיסו', אמר לו 'אם כן קנה לך תכריכים!', אבא הוצרך לומר מה שאמר, ואתה תמשיך לעשות מה שעליך לעשות', ומובן מזה שכל הפירוד היתה דבר עמוק מאד שלמעלה מהשגתו.

וב"ה שבימינו נתרבו הלומדים והשוקדים על החומש הזה, והודפס במלוא הדרו ב"ה.

הרבה מתלמידיו עזבו אותו והלכו לדזיקוב, שהוא היה יכול לסגור את עצמו לכמה שבועות, וגם היה מסתובב בכרכי 'אונגרן' לקבץ מעות. ובדרך כלל כשאדם אובד את חסידיו הוא מצטער, והוא לא די שלא הפריע לו כלל אלא שהוא בעצמו בסוף אמר על עצמו שצריך להמתקת הדינים, והלך הוא עצמו לדזיקוב.

רק אח"כ כשבנו ה'דמשק' מילא את מקומו חזרו תלמידיו.

של"ס

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו (ויקרא ט"ז, א)", ואח"כ בא הצי"י "בזאת יבא אהרן אל הקודש" ששם מפרש התורה באריכות מתי והאיך מותר לאהרן ליכנס לפני ולפנים.

והנה ידוע דהטעם שלבש הכה"ג בגדי לבנים ביו"כ היא מפני מפני שבגדי הזהב מזכיר את עגל הזהב ואין קטיגור נעשה סניגור (ר"ה טו), ואעפ"כ אהרן עצמו שלכאורה הוא הוא זה שעשה את העגל, הוא יכול ליכנס. וההכנה לזה היתה מה שאמר משה "בקרובי אקדש" (ויקרא יג), שבני אהרן הוצרכו למות בשביל החטא העגל כמ"ש רש"י בפרשת עקב (דברים טו).

והענין הוא, שמצינו כמה וכמה פעמים שדבר קדושה שפועל על נצחיות בא אחר חטא וע"י בעלי תשובה דוקא.

דהנה אמרו רז"ל (ע"ז ד:) שלא היו ישראל ראויין לאותו מעשה אלא להורות תשובה, שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד (ברכות לד:), והיה נצרכה שכולם יהיו בעלי תשובה כדי להגיע למעלה זו.

ולשון עומדים פי' עמידה נצחי, שהרי על צדיקים גמורים נאמר (איוב טו טו) 'הן בקדושו לא יאמין', ורק בעל תשובה יכול לעמוד בתוקף נצחי. [וכמו שכתב הרמב"ם (פ"ב מהלכות תשובה ה"ב) 'ועיד עלי יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם', דהיינו שתשובה היא דבר נצחי].

וכן היה בימי עזרא כשעלה לבנות בית שני, שהיה בלי תופים ומחולות כבית ראשון, והיו אז בני ישראל במצב שפל מאד כידוע

(שהיו עדיין נשואים לנשים נכריות וכדו'). וידוע שקדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא, אבל קדושה שנוי' קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא, וממילא כדי לקדש קדושה נצחיות כזה היה צריכים בעלי תשובה דייקא, וכן אצל קדושת המשכן שהיתה קדושה כללית לכל המקדשות הבאים אחרי' הוצרך להיות ג"כ אחר חטא העגל דוקא.

והמאור עינים האריך (בד"ה אחרי מות ובד"ה לולי תורתך) בענין מיין נוקבין, והוא קורא אותו בחינת אליהו ע"ש (שאלה"ו בגי' ב"ן שהיא השם המעלה מ"ן), שבי"כ מתעורר אצל כל אחד ואחד המיין נוקבין באופן גדול מאד, וכל אחד מישראל באיזה מצב שהוא מתרגש מאד ביום הנורא הזה.

והנה עיקר כוחו של אליהו בא מן המעשה של זמרי, שאין לנו השגה כלל מה היה שם שנשיא בישראל חשק בנכריה, ופינחס (או אליהו) עמד לעשות מערכה נגד שבט שלם [שכל שבט שמעון הלכו אחר זמרי], ויקח רמ"ח בידו, היינו הרמ"ח תיבות של קרי"ש ורמ"ח כוחות של הרמ"ח איברים, ואמרו"ל (זוהר, פנחס ריז). שפרחה

⁵ ז"ל: איש אמו ואביו תיראו וגו': דאיתא בגמרא (ברכות ו.) מנין שהקב"ה מניח תפילין שנאמר (ישעי' סב ח) נשבע ה' בימינו וגו', דהנה מצות תפילין הוא המשכת המוחין דע"י מצוה זו נמשך אור עליון לכל העולמות, וגם הקב"ה מניח תפילין ועי"ז נמשך האור העליון, וידוע שמצוה זו צריכה להיות בגוף נקי, וגוף מרומוז על בחינת תפארת ישראל, כי כשאדם עושה מצוה צריך מקודם לדבק עצמו עם הצדיקים, כי מהתדבקות הצדיקים יומשך לו כל טוב, וגם צריך לדבק עצמו עם אותן הנפשות אשר אינם עדיין מטהרים כראוי לנקותם ולטהרם, וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים לד ד) 'גדלו לה' אתי', פירוש שתכלול עצמיכם אתי בעשיות המצות, ומצות תפילין היא מצוה כוללת לכן צריך להיות בגוף נקי, רומז על הנ"ל.

גם צריך האדם להאמין שבעת לימוד התורה ועשיית המצוה השכינה הקדושה עומדות לנגדו, ומי שעושה מצות ה' בבחי' גבוה באה אליו השכינה הקדושה ופמליא דילה, ואז נתעלה ועובד בבחינה יותר גבוה, ונעשה עליות עולמות מעבודתו, וצריך כל אדם קודם הנחת תפילין לישוב בעצמו ולפשפש במעשיו שלא יאמר עליו 'מה לך לספר חוקי' (תהלים נ טז), ובפרט מעון לשון הרע ח"ו שבזה גורם חלילה פסול בתפילין דמארי עלמא דכתיב בהו 'ומי כעמך ישראל גוי אחד', אבל הקב"ה במדת טובו ורחמנותו שאמר (שמות לג יט) 'וחנותי את אשר אחון', מרחם על עמו וסולח להם, כי מי יאמר לו מה תעשה, ובזה פירשנו הפסוק (תהלים קל ד) 'כי עמך הסליחה למען תורא', דאיתא בגמרא (ברכות ו.) על פסוק (דברים כח י) 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש, וכשישראל הם ח"ו פגומים אוי נעשה ח"ו פסול בתפילין דמארי עלמא דכתיב בהו 'מי כעמך וגו'', וכשמוחל להם עונותיהם נתכשרו התפילין ואז נתיירא בכל העולמות, וז"פ 'כי עמך הסליחה' - למחול עונותיהם של

נשמתו, וששה ניסים נעשו לו (סנהדרין, פב:).

והנה, באור לשמים עה"פ "איש אמו ואביו תיראו"⁵ מביא מרבו הקדושת לוי, שהנה ידוע שהקב"ה מניח תפילין דכתיב ב"י מי כעמך ישראל גוי אחד" (ברכות ו.), כמו שאמרנו עכשיו (בתפילת מנחה) אתה אחד ושמוך אחד וכו', ואמר הרה"ק מבארדיטשוב שאם לא ימחול הקב"ה עוונות עמו בית ישראל, יעיד על תפילין דקוב"ה שהם פסולין, שהרי כתיב ב"י שבחן של ישראל, וכשהם מלאים עוונות התפילין פסולין.

וידוע מה שכתבו בספה"ק טעם שבשבת אין אנו מניחים תפילין מפני שאנו זוכים להניח תפילין דקוב"ה ולכן אומרים פסוקים אלו "אתה אחד וכו'" בתפילת שבת. ובזה דרש הפסוק איש אמו ואביו וכו' עפ"י הידוע שתפילין דרש"י הם מוחין דאימא [בינה] ושל ר"ת הם מוחין דאבא [חכמה], עיי"ש עוד.

והנה מצינו בפרשתינו הרבה פסוקים תמוהים מאד, כגון אצל מעביר בנו למולך "ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אותו וגו' למען טמא את מקדשי ולחלל את שם קדשי", "ואם העלם

ישראל, 'למען תורא' - שיתכשרו התפילין ויראו ממך'.

וזפ"ה איש אמו ואביו, כי התפילין דרש"י הם מוחין דאמא, ודר"ת הם מוחין דאבא, וזה 'איש', הקב"ה שנקרא 'איש מלחמה', כשמוניח תפילין, 'תיראו' - שיומשך יראתו על כל העולם. 'ואת שבתותי תשמורו' פירוש בשבת שאין מניחים תפילין, 'תשמורו' דכתיב (דברים ה יב) 'שמור את יום השבת לקדשו', ושמור הוא בחינת יראה כאשר זכרנו לעיל, נמצא שב"ק מצד עצמו הוא בחינת יראה.

וזפ"ה 'קדושים תהיו', כי קודש הוא חכמה, וידוע שחכמה ובינה הם חד כמאמר הכתוב (ספ"י ג) 'הבין בחכמה חכם בבינה', פירוש שתעלו עצמיכם לראשית המחשבה שנקרא חכמה, כמאמרם 'בראשית ברא אלקים' - בחכמה, וז"פ 'ראשית חכמה יראת ה'' (תהלים קיא י) שבחינת חכמה מתיירא ומפחד ממאצילה, וזה נק' יראת רוממות.

והגם שלא כל אדם זוכה לזה שיוכל להעלות עצמו שמה, מ"מ צריך האדם להמשיך על עצמו הארה משם ואח"כ יהיה בריה חדשה וכקטן שנולד דמי, ובחשבו שמה אזי הוא שם, כמ"ש הרמב"ם (בספה"ק מובא בשם הבעש"ט) שבאיזה עולם שאדם חושב שמה הוא, ובזה פירשנו הפסוק (שמואל א ג ג) 'ושמואל שוכב בהיכל ה'', והקשה רש"י ז"ל הלא שמואל זר הוא, ותירץ שפסיק טעמא והכי פירוש, ושמואל שוכב, ובהיכל ה' שמע כמו שמתחיל בפסוק שלאחריו, וקשה למה באמת הוא פסוק אחד, ולדברינו ניחא, לרמז כנ"ל ששמואל שכב באהלו ואעפ"כ היה בהיכל ה' עבור שהי' מחשבתו דבוקה שמה. עכ"ל.

יעלימו וגו' ושמתי אני את פני וגו' (ויקרא כ ג-ה), ודבר פלא היא, וכי מאי איכפית ל' לקוב"ה שאיזה חסר דעה עושה משוגעת כזה להעביר בנו למולך, 'זאל ער גיין ווי ער באלאנגט', אבל לא כן הוא, שהקב"ה מראה לנו בזה שאף מעשה שטות כזה שעושה בן ישראל שהוא לכא' אינו שפוי בדעתו לגמרי מפריע אותו ויפנה מכל עסקיו לענוש את האיש ההוא.

וק"ו בן בנו של ק"ו, מידה טובה מרובה שהקב"ה יושב נגד כל איש מישראל הלומד תורתו ועושה מצוותיו ושואב נחת רוח, כמו שארז"ל (אבות ג', ו; ברכות ו'). שאפי' אחד שיושב ולומד תורה שכינה כנגדו, ולא יקשה האדם 'דער איבערשטער איז דען אינטערעסירט אין מיין לערנען?' שאם מצינו שע"י מעשה התחתונים יכולים לגרום שהקב"ה יוצא מדרכו להכרית את מי שהעביר בנו למולך, כ"ש שהתורה והתפילה שלנו עושים רושם למעלה, והקב"ה פונה מעסקיו ויושב עם מי שלומד תורה, ומה עושה השכינה עמו? מלמדת אותו את התורה! הוא יושב ועוסק בתורה והקב"ה מצטרף אליו ומלמד אותו תורה!

וזהו "ועל מנוחתם יקדושו את שמך", יש 'מנוחתם' ויש 'על מנוחתם', וכמו שיבארנו בשבוע העל"ט בענין מטבע הברכה של 'על מצות תפילין' שהוא מורה על מה שהמצוה גורם למעלה, וכן לגבי שבת, השביתת שבת שלנו גורם כ"כ שמחה למעלה עד שאבינו שבשמים משתשע בנו ואומר "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", ולא יאמר האדם 'ווייל איך האב געדאווענט יעצט א שבת' דיגע מנחה איז וואס?' שלא בדעת דיבר. כן! התפילה שלך מעורר שמחה עצומה אצל אביך שבשמים. ועל זה אנו מבקשים אח"כ 'קדשינו במצותיך ותן חלקנו בתורתך' שהקב"ה יתן לנו השכל להבין איך שמצוותינו ולימוד תורתנו גורמים נחת רוח לפנינו, וע"י מעשינו פוסלין ומכשירים התפילין דקוב"ה.

והנה עבודת הקטורת לפני ולפנים הוא לכא' בזמן מזור, שקודם מתוודה הכהן גדול על הפר ושעיר, וקודם שזורק את הדם ומקריב את הפר והשעיר הוא נכנס לפני ולפנים, אבל הענין הוא כנ"ל שדייקא אחר וידוי יכול ליכנס לפני ולפנים לעשות את הזיווג הגדול הנעשה ע"י הקטורת, שצריכם לפני זה להזכיר החטאים ולהיות בעל תשובה.

ושם בקוה"ק היו מונחים השברי לוחות, והרי קשה מאי נ"מ איזה בגדים לבוש בהם הכה"ג כל זמן שמונחים שם השברי לוחות, שבפשטות הם הקטיגור הכי גדול שרק משום חטא העגל הוצרך משה לשבור הלוחות. אלא הענין הוא שאומר הקב"ה לאהרן ולבני ישראל 'אה"נ שעשיתם את העגל ושמשום זה צריך לשנות הכהן את בגדיו, אבל ראה שכאן מונחים השברי לוחות, וע"י זה תבין שלוחות הראשונות שבאו בבחינת צדיק גמור לא היה לה קיום ורק הלוחות שניות שבאו אחר תשובה היתה לה קיום, וע"י התשובה מתעורר שוב הכח של לוחות הראשונות שהם תורה גבוה מאד יותר מהלוחות שניות. וזהו ה'יתרון האור מן החושך', שהשראת השכינה בהמשכן בא דוקא אחרי החטא העגל.

וכבר דיברנו (ליל שבת) על מה שכתב "קדושים תהיו כי קדוש אני", והקושיא מובן מאליו, איך זה דמיון בכלל, שאני אהיה קדוש בשביל שהוא יתברך קדוש, אני אוהב לאכול, אני אוהב לשנות, אני אוהב את אשתי, וכו' וכו', ואיך רוצים שאהיה קדוש כהשי"ת. אבל למעשה כן כתוב בתורתנו הק', וזה הוא חיזוק הכי גדול עבורינו שהמלך מלכי המלכים הקב"ה מבקש מאתנו שנהיה קדושים "כי קדוש אני", ומדמה אותנו לו ית' ומעיד שיש בנו חלק אלוהי ממעל, וכח לזכות לקדושה כה גבוהה ונעלה.

וכתוב בספה"ק הרבה פעמים, וכגון בפרשתנו באהבת שלום (ד"ה כי ביום הזה יכפר עליכם) שכל אחד ואחד צריך להיות בעל תשובה על אף שלא חטא על דרך הפסוק (קהלת ז ט) 'כי האדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', ע"ש, (דהיינו לעשות תשובה על המצוות ומעשים טובים שהיו מעורבים בפניות ומחשבות זרות, וכדומה).

ובפרט בבוא יום הקדוש, מי יאמר זכיתי. ומי שאומר זכיתי הוא חסר דעה לגמרי ואין מדברים הימנו כלל, 'וביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה'', ע"י בחינת בעל תשובה הגבוה יותר מצדיק גמור דוקא.

וידוע שכוחו של בלעם היתה הענין של 'רגע' (ע"י ברכות דף ז ע"א), שרג"ע ר"ת ר'אשית ג'וים ע'מלק, שכל אחד יודע שקבלה טובה ברגע אחד ביוה"כ ע"י מיין נוקבין והתרגשות בלבד אינו מתקיים כלל, ורק ע"י שמתבוננים איך שהחטאים עושים רושם למעלה כמו שמצינו גבי מולך, יכול לבא להכרה אמיתית שמעשיו הטובים גורמים נחת רוח לפניו יתברך, ומעשיו הרעים ההיפך ח"ו.

וזהו 'אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימותו', וכמו שידוע מהספה"ק (חי' הרי"ם, מאור עינים ועוד) שאצל צדיקים גדולים כל מצוה שעשו היה במס"נ ממש עד שלא נשאר בהם שום חיות, רק המצוה עצמו היה ממשיך להם חיות חדשה, ונדב ואבוהו עשו מה שחשבו למצוה במסירות נפשם כדרכם רק הואיל והוא לא היה מעשה מצוה שלא נצטוו עליה לא נמשך להם חיות חדשה ומתו. וכבר ביארנו (ליל שב"ק) שכוונתם היתה לחנך הקדשי קדשים, אבל לא מחשבותיהם מחשבותיו של הקב"ה שרצה שיתחנך הקודש קדשים רק ע"י אהרן הכהן, שעשה את העגל, וביו"כ דוקא, ע"י תשובה וסליחה בחינת בעל תשובה הגבוה מצדיק גמור.

וגם ביארנו (ליל שבת) בשם הרבינו בחיי שהענין היה נכנס עם אהרן הכהן, דהיינו שהקב"ה ליווה אותו, וכמו שכתוב בספה"ק ברית מנוחה (דרך הב' ניקוד הו') שבכל שנה ושנה אירע המעשה המובא בחז"ל (ברכות ז.) שביקש הקב"ה 'ישמעאל בני ברכני'. וכל זה היה בכוחו של כלל ישראל שהשתתפו עם הכה"ג, 'כהנים שלוחי דידן נינהו' (יומא יט, ועוד).

ואפשר להוסיף עפ"י מה שביאר האור לשמים הנ"ל עה"פ (שמואל א-ג ג) 'ושמואל שוכב בהיכל ה'', שלכאורה הרי לא היה כהן

אלא לוי ואיך שוכב שמואל בהיכל ה', ותירץ ע"פ הידוע בשם מרן הבעש"ט הק' זי"ע שבמקום שמחשבתו של האדם הוא שם נמצא האדם, וא"כ שמואל אע"פ ששכב במקום ששכב היה מחשבתו בהיכל ה' וממילא נחשב ששוכב בהיכל ה'. ויודע ששמואל בגי' רצו"ן א"ל, שכל זה תלוי רק ברצון האדם, ועפי"ז הרי נכנסו כל ישראל עם הכה"ג לפני ולפנים, וכל ישראל זכו שיתלווה עליהם הקב"ה.

ופרשה זו לא נאמרה ביו"כ אלא בניסן, להורת שאין זה דבר

שישיך ביו"כ דייקא, אלא בכל מקום ובכל זמן שיתעורר האדם בתשובה שלימה ע"י הכרה אמיתית במה שנעשה ע"י חטאיו ולעומת זה ע"י מצוותיו, הוא עומד לפני ולפנים כמו אהרן הכהן.

אנו עומדים בימים שמונים והולכים ליו"ט שבועות, והשגות התורה הולכים ומתגדלים בכל יום ויום, כהכנה לקבלת התורה, דער אייברשטער זאל העלפן מ'זאל זוכה צו לעכטיגע זמנים, א לעכטיגע תורה, מיט א לעכטיגע בורא כל העולמים, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

רעוא דרעוין תשפ"ד

זהו התורה האחרונה שהשימיע של כ"ק מרן רבינו הק' זצוק"ל זי"ע [נערך כמעט מילה במילה מלשונו הטהור]

מפי כהן גדול⁶, דהיינו שהיה יוצא מאליו, שהשכינה היה מדברת מתוכו, והיתה שורה בו בגלוי..... 'כי ביום הזה יכפר עליכם!...' (ויקרא טז ל).

אבל זה אינו דוקא אצל הכה"ג, ואינו דוקא ביום הקדוש! הקב"ה מוכן ומזומן לטהר ולחדש את כל אחד ואחד מיישראל, ולהלבישו לבושים חדשים ולעשות בו שינויים גדולים. 'דער אייבערשטער פאקט אריין אין יעדעם איינעם חידושים נפלאים, ווען דער מענטש וואלט געכאפט ווי שטארק דער אייבערשטער גלייבט אין אים..... וואלטן אסאך זאכן זיך געטוישט ביי אים!'

דאס איז די הרגש וואס יעדע איד פיהלט יום הקדוש.... אבער בעצם איז דער אייבערשטער מחדש און מלביש ערומים יעדן טאג.

מצד דעם אייבערשטן איז 'עיצומו של יום מכפר', אבער דער מענטש דארף גלייבן אז מ'קען מאכן שינויים גדולים למעלה מדרך הטבע אויף דעם אייבערשטן'ס נוסח!!!..... מ'שטייט דאך ממש 'לפני ה' תטהרו!...' (שם) 'הקב"ה מטהר את ישראל!...' (יומא פרק ח משנה ט).

זאל דער אייבערשטער טאקע העלפן, מ'זאל באמת גלייבן אז דער אייבערשטער איז כסדר גרייט מחדש צו זיין דער מענטש, און מאכן שינויים למעלה מדרך הטבע, יעדן טאג, און פארשטייט זיך אין דעם הייליגן טאג. דער אייבערשטער זאל העלפן מ'זאל קענען בלייבן ריין, און זיין נאנט מיט'ן אייבערשטן עד בגצבב"א.

כתוב באר"י⁶ על הברכה מלביש ערומים שאומרים בכל יום, שהקב"ה מלבוש לבוש חדש להנשמה בכל יום.

לבוש הנשמה היינו הקשר שבין נשמת האדם לקוב"ה, שזהו חיות האדם ששם כח התענוג, והשגת התורה ועבודה, ותענוג כל התענוגים. ואע"פ שכבר לבש אותו אתמול והאדם טינף אותו ע"י מעשיו, אעפ"כ ידע האדם שהבטחון של השי"ת בהאדם הוא בלתי גבול, והקב"ה מוכן לחדש אותו, ומצפה שישפר מעשיו. וכל אדם, יהיה מזה שיהיה 'כאטש אפילו ס'איז' ואת ערום וערי' (ע"פ יחזקאל טז ו), איז דער אייבערשטער 'מלביש ערומים' יעדע מינוט און יעדן טאג.

בכהן גדול מצינו ג"כ בחי' זו שביום הקדוש היה צריך ג"כ לשנות את לבושו כמה פעמים לצורך עבודת היום, וזה רומז על לבושי הנשמה כנ"ל, ועי"ז הגיע לבסוף עד לבחי' 'וכל אדם לא יהיה באהל מועד' (ויקרא טז י) - שנכנס לעולם התענוג של יום הקדוש 'און ער איז געווארן אויס מענטש'.

ובפרט כשנכנס לקודש הקדשים לעורר את הזיווג הגדול, ע"י הקטורת, שע"י ריח נעשה זיווג (עי' זוה"ק ויקרא ד), היה זה עולם התענוג שאין כמוהו, 'נישט בחינם זענען זיי [הצדוקים] משוגע געווארן און גע'חלש'ט נאך דעם', והיו מוכנים ליכנס לשם עד כדי מסירת נפש, שהרגע של הזיווג והיחוד הוא עולם התענוג שאין כמוהו.

ועד כדי כך היה הכה"ג מתעלה ביום הזה למעלה מכל הלבושים, עד שהיה כמו שאמרו (יומא פרק ו משנה ב) שהיה שם המפורש 'יוצא

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י אימייל יש לפנות להמערכת ע"ד office@mechonsb.com

מסתלק הלבוש לגמרי מעליו, וכנגד ב' בחי' אלו נתקנו ב' ברכות אלו, ועינים הוא כי הנה בכל לילה כאשר האדם מפקיד נשמתו ביד המלכות העליונה בסוד בידך אפקיד רוחי, הנה היא מחדשת אותה בסוד 'חדשים לבקרים בו', ומי שנסתלק ממנו לבושו נותנת אלו בבקר בחי' לבוש, ומי שיש לו לבוש אלא שנחלש היא נותנת כח בלבוש ההוא, ושני בחי' אלו נעשו בעת הבקר בסוד 'חדשים לבקרים' והבן זה....

⁶ עי' שער הכונות שער ה' ענין ברכת השחר. וזה חלק מתוך לשון קדשו: כי הנה אין אדם בארץ אשר לא יחטא, וע"י כך מפשיטין מעליו לבוש הקדושה ומלבישין לנשמתו לבוש הקלי', בגדים צואים כדמיון מש"ה 'ויתנצלו בני ישראל את עדים', ונמשך עליהם זוהמת הנחש, וכדמיון אדה"ר שנאמר בהם 'וידעו כי ערומים הם', ואח"כ כתיב וילבישם כתנות עור משכא דחויא, והנה הכל הוא כפי ערך החטא, כי אם החטא הוא קל מתחלש כח הלבוש ההוא בסוד 'צור ילדך תשי בו', אבל אינו מסתלק מעליו, ואם החטא הוא חמור